

30. Oct. 1842

FACTS

Date:

30. Oct. 1842

Page number:

Dagbog A, side 87-88

TRANSCRIPTION

30 Oct.

Idag var Billedgalleriet sidste Gang aabent, og jeg maatte op og tage Afskeed for iaar med mine Favoritstykker. Iblandt dem er da ogsaa Lionardos Chatharina,¹ dette vidunderlige Hoved, der er som aandet hen, man seer ingen Pensel, man veed ikke hvordan det er blevet til, de andre Stykker ere dog malede, men dette – og ligesaa yndigt er Udtrykket deri! Det er af de Hoveder, som jeg vilde forsværge fandtes i Virkeligheden, og dog saae jeg forleden i Bredgaden en ung Pige, som strax bragte mig til at tænke paa Catharina. Hun havde rødligt Haar og den deilige fine Hudfarve, som gjerne følger dermed, og nødbune Øine, hun var yndig, hun lignede Lionardos Catharina. Der var i denne unge Piges Ansigt for et flygtigt Øie den samme Ro og Klarhed, som i det underskønne Billed, Gjenskinnet af den salige Sjælefred, jeg kun har anet i enkelte Øieblikke, hvor ingen Lidenskab rørte sig, [overstreget: men] hvor det stod klart for min Aand, at vort Maal er ikke paa Jorden, at det evige Liv alt tager sin Begyndelse paa denne Jord, yttrende sig i saadanne faa og korte Øieblikke. I saadanne Øieblikke viger Jorden dybt under mine Fødder og jeg seer da ned paa dens Begjæringer, jeg elsker den vel, men denne Kjærlighed er da reen, jeg tænker ogsaa paa Dig, hulde Pige!² men vi vandre tilsammen mod den •88• Port, som engang skal oplades for os, naar vi have lært, hvad vi kunne lære her paa Jorden: at bære Korset. Vi have det først ret inde da, naar intet jordisk Ønske stiger i vort Bryst, men mangel haard Time ville vi faae inden vi komme saa vidt. Og saaledes bør det være, giv mig min Frihed igjen, jeg tør ikke elske nogen Kvinde endnu. O, Louise! vilde Du sige, som et blidt og venligt Væsen, der længst er borte: "dersom Lundbye var et Fruentimmer, skulde han være min Veninde." – Det skal Frøken Hanne Kohl³ engang have sagt; hun var stille, beskeden og tilbageholden, havde mistet sine Forældre og maatte med sin lille Halvsøster, Elisa Pingel,⁴ være hos Fremmede. Hun var en Tid i Huset hos Læssøes,⁵ og der saae jeg hende, jeg betragtede hende altid med en vis undseelig Ærbødighed, jeg var jo næsten Barn endnu, men mit Væsen maa dog have behaget hende, og hendes Yttring, som jeg har hørt af Thorald⁶ har tit glædet mig, nu da hun er død og borte. Stakkels Pige! hendes Sind var saa roligt og stille, men Kjærlighed bragte fortærende Uro deri, ingen Moder havde hun, ingen moderlig Veninde at fortro sig til; den stille Kummer blev til voldsomme Qvaler, Vanvid, og det rolige, fromme Væsen døde i Raseri. – Da jeg af Lorenz Frølich hørte, at hun var død, hvor sært klingede da ikke hendes Ord i min Sjæl: jeg skulde været din Veninde! Louise Neergaard! siig som hun, hende bad jeg aldrig, tænkte ikke derpaa, Dig beder jeg: vær min Veninde?

¹ Statens Museum for Kunst, KMSp37, var tidligere tilskrevet Leonardo da Vinci, men er nu erkendt som et værk af Bernardino Luini.

² Louise Neergaard (1816-1895).

³ Johanne "Hanne" Kohl (1818-1840), datter af generalkrigskommissær Johan Henrik August Valentin Kohl (1763-1820) og hans anden hustru, Janusine Christiane von Kohl, f. Arboe (1789-1836).

⁴ Elisabeth "Elisa" Dorothea Pingel (1825-1899). Moderen var ovennævnte Janusine Christiane von Kohl, der efter generalkrigskommissær Kohls død blev gift med Jacob Claudius Pingel (1784-1835), byfoged i Rønne, med hvem hun fik fire børn.

⁵ Havnekontrollør Niels Frederik Læssøe (1775-1831) og Margrethe Juliane Signe Læssøe, f. Abrahamson (1781-1870). De to halvsøstre Hanne og Elisa voksede op hos familien Læssøe, og Elisa Pingel blev siden gift med Frederik Christian Læssøe, bror til Lundbyes akademikammerat, Thorald Læssøe.

⁶ Malerkammeraten Thorald Læssøe (1816-1878).

30 Oct. 84.

I dag var Billedgalleriet sidste Gang aabent, og jeg maatte af og
 tage Afskied for i aar med mine Favoritstykker. I blandt dem
 er da ogsaa Leonardos Catharina, dette vidunderlige Billede,
 der er som aandet hen, naar seer ingen Pensel, men ved
 ikke hvordan det er blevet til, de andre Stykker ere dog ma-
 lede, men dette - og ligesaa yndigt er Mignonnet deri. Det
 er af de Billeder, som jeg vilde forsværge fandtes i Næ-
 reksheden, og dog saa jeg forleden i Rød-gaden en ung
 Pige, som strax bragte mig til at tænke paa Catharina.
 Hver haand sadligt klær og den deilige fine Blud-
 farve, som gjerne følger dermed, og mædbrune Øine,
 hun var yndig, hun lignede Leonardos Catharina. Der
 var i denne unge Piges Ansigt for et flygtigt Øie den
 samme Øe og Klarhed, som i det underfulde Billede,
 Gjenkunnet af den salige Sjælefred, jeg kun har aet i en
 kort Øieblikke, hvor ingen Lidenskab rørte sig, ~~men~~ hvor
 det stod klart for min ~~Øie~~ Ånd, at intet Mael er ikke paa
 Jorden, at det evige Liv, alt tager sin Begyndelse paa den
 no ferd, optræde sig i saadanne faa og korte Øieblikke.
 I saadanne Øieblikke siger Jorden sigt under mine
 Fødder og jeg ser da ned paa dens Begjæringer, jeg elsker
 den vel, men dens Kjærlighed er da reen, jeg tænker ogsaa
 paa Dig, minde Dig! men vi naadte til sammen med den

88 | Port, som engang skal oplades for os, naar vi have loort, hvad
vi kunne lære her paa Jorden: at have Huset. Vi have det først
ret inde da, naar intet jordisk Gnske stiger i vort Dyrst, men
mangen haard Time ville vi faae inden vi kann me sae
vidt. Og saaledes her det vare, giv mig min Træthed i øjen, jg
tor ikke elke nogen Grunde endnu. O, Læmme! vilde Du
sige, som et blidt og venligt Væsen, der længst er borte:
"Der som Læmme var et Hønsesvimmel, skulde han være
min Veninde." — Det skal Trætheden blivne kahl engang have
sagt; hun var stille, beskedet og tilhæggende, havde mistet
sine Foreldre og maatte med sin lille Kælesøster, Eliza Ringel,
være hos Fremmede. Hun var en Tid i Huset hos Læmme,
og der saae jg hende, jg betragtede hende altid med en is indselig
Ophængighed, jg var jo næsten Døden endnu, men mit Væsen maa
dog have betragtet hende, og hendes Utro, som jg har hørt af Thoreld
har tit glødet mig, nu da hun er død og borte. Stakkels Ringel! hendes
Lind var saa rødt og stille, men Hørlighed bragte fortærende
Hos deri, ingen Mader havde hun, ingen mædelig Veninde
at fortro sig til; den stille Kimmel blev til voldsomme Qualer,
Væsen, og det rødt, fromme Væsen døde i Gæsen. — Da jg
af Læmme Trætheden hørte, at hun var død, har sæt klingende da
ikke hendes Ord i min Hjal: jg skulde været Din Veninde!
Læmme Neergaard! sig som hun, hende had jg aldrig, tænkte
ikke derpaa, Dig heder jg: var min Veninde?